

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Resolutio negativa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

edidit oraculum, dicens, in Trinitate unam esse Divinitatem, his verbis. Erat lumen intellectuale ante lumen intellectuale. Et erat semper Mens Mentis luminosa. Et nihil aliud erat, quam horum unitas, & Spiritus omnia continens. Extra hunc non DEVS, non Angelus, non substantia ulla alia. Omnium enim Dominus & Pater, & DEVS, & omnia sub ipsum, & in ipso sunt. Nam verbum ejus perfectum, ex se, & secundum & opifex lapsum in secunda natura, & aqua fecunda prolificam fecit aquam. Celebratur præ aliis dictum ejusdem Trismegisti, quo Mysterium SS. Trinitatis haud obscure significavit: *Monas genuit Monadem, & in se suum reflexit ardorem.*

9. Nec prætermittenda sunt vaticinia Sibyllarum, quæ non tantum Incarnationis, sed etiam Trinitatis mysterium distinctis verbis indicârunt, iisque D. Justinus M. Clemens Alex. aliique Ecclesiæ PP. tanquam principiis admissis à Gentilibus contra eosdem Gentiles sæpe pro Christiana veritate pugnarunt. Sibyllæ Delphicæ adscribendum oraculum existimat Eminentiss. de Aguirre disp. 53. l. 4.

Principio DEVS est, tum Sermo & Spiritus istis Additur: Equæva hæc sunt, & tendentia in unum.

Non minus exprimitur Trinitas in illo carmine, quod habetur l. 6. oracul. Sibyllinorum.

Æterni Magnum Natumcano pectore ab imo.

Cui solum Genitor tribuit supremus habendum,

Nondum progenito siquidem de corpore duplex

Exiit. Est autem perlatus fluctibus amnis

Jordanis, glauco cuius pede voluit unda.

Et igne ex primo primus DEVS, qui & suavem

Spiritu factum albis alis columba, &c.

Ubi sermo habetur non tantum de Genitore, & genito, de quo frequens mentio, & penè graphica descriptio in carminibus Sibyllinis, sed etiam de Spiritu S. in Christi baptisate apparente sub specie columbæ. Et ne quis existimaret, plures DEOS asseri in 3. personis etiam unitas habetur expressa in l. 8. illo versu:

Solus enim DEVS est, non est DEVS alter ab illo.

Ceterum neque antiqui Philosophi, neque Sibyllæ mysterium SS. Trinitatis aliunde, quam ratione naturali didicerunt; præsertim cum D. Ambrosius in Comment. Ep. 1. Corinth. c. 11. expressè dicat, Sibyllas Diabólico potius, quam Divino spiritu agitata oracula edidisse.

10. Ex ratione quoque ducitur argumentum: Ratio naturalis dicat Ens actualissimum esse illimitatum: rursus, eadem ratio dicat, intelligentiam actualissimam esse sui intelligibiliter expressivam, & inclinativam in sui amorem: atqui Verbum procedit per expressionem intelligibilem, & Spiritus S. per amorosam inclinationem: ergo per rationem naturalem deveniri potest in cognitionem diversarum processionum, adeoque & mysterii totius SS. Trinitatis.

Secundò. Ratio naturalis dicat bonum esse sui communicativum: adeoque quanto majus bonum, tanto perfectius sui communicativum: sed eadem ratio dicat DEUM esse summum & infinitum bonum: ergo pariter dicat DEUM esse summum & infinito modo communicativum: sed ista infinita communicatio fit per processionem ad in-

tra, quæ simul communicatur consubstantialitas natura, in quibus totum mysterium Trinitatis consistit: ergo ratione naturali mysterium Trinitatis deprehendi potest.

Tertiò. Gignere sibi simile est magna perfectio, DEO nequaquam deneganda, unde dicitur II. 66. *qui alios parere facio, ipse non pariam: qui ceteris generationem tribuo, steriliti ero: ergo dari in DEO processionem generativam naturali lumine cognosci potest.*

Quartò. Perfecta amicitia non datur sine personarum se reciprocè amantium æqualitate; neque perfecta felicitas sine æqualium societate: sed neque perfecta amicitia, neque felicitas DEO deneganda est, ut lumen rationis dicat: ergo in illo admittendam esse æqualitatem plurium personarum dicat ratio naturalis.

Denique & S. Anselmi autoritas in hæc sententiam allegatur, qui exponens illud Rom. 11. *Invisibilia DEI per ea, quæ facta sunt, intellectus conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus & Divinitas, dicit, nomine virtutis rectè intelligi filium, & nomine Divinitatis Spiritum S. ut & Cyrillus l. 1. Thel. c. 5. probat, per virtutem DEI in illo sacro textu significari filium. Atqui hoc loco Apostolus redarguit antiquos Philosophos tanquam inexcusabiles, quòd cum Veritatem Divinitatis lumine naturali cognovissent, non tamen ut par erat, DEUM gloriificaverint: ergo agnoscat Apostolus distinctionem trium personarum à Philosophis naturali lumine agnitas fuisse.*

§. III.

Resolutio negativa.

Communis tamen Catholicorum DD. sententia est in claro S. Scripturæ textu fundatam posse ratione naturali, discursu vel evidenti, vel positivè probabili perveniri in noticiam SS. Trinitatis. Sic indicavit Christus Matth. 11. cum dixit. *Nemo novit Patrem, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare.* & c. 16. ad Petrum *caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus.* Apostolus quoque 1. Corinth. 2. v. 7. & 8. *Loquimur DEI sapientiam in mysterio, quæ absconderata est, quam nemo Principum hujus sæculi cognovit.*

Ita & SS. PP. loquuntur. D. Ambros. l. 1. de fide ad Gratianum: *Non potest homo sua intelligentiâ æternæ generationis scire secretum: minus de patre os silet, &c.* D. August. l. de Spirit. & c. 22. *Et his, quæ cognoscuntur à nobis, quadam sunt intra rationem, ut ea, quæ sensu percipimus: quædam autem secundum rationem, ut ea, quæ ratione percipimus; quadam denique supra rationem, quæ nec sensus docet, nec ratio persuadet, sed sua Divinâ revelatione comprehenduntur, aut Divinæ Scripturarum auctoritate creduntur: ut DEVS in una substantia esse personaliter trinus.* D. Anselmus noster monolog. c. 62. *Videtur mihi hujus tam sublimis rei secretum transcendere omnem intellectus aciem humani, & idcirco conatum applicandi qualiter hoc sit, continendum putat.*

Probat primò ratione ex Ang. Lock. q. 32. a. 1. desumpta. Non datur de DEO naturalis cognitio, nisi per creatos effectus, qui ratione sunt in-

intrinsicæ dependentiæ ducunt in cognitionem creatoris, à quo procedunt: sed effectus creati non procedunt à DEO, ut trino, & secundum proprietates aut subsistentias relativas; sed ab ipso ut præintellecto relationibus, secundum rationem omnipotentis & artis communem omnibus Divinis Personis: ergo naturali lumine Trinitas, ne quidem, ut possibilis cognosci potest. Nam si ut possibilis cognosceretur, cognosceretur etiam ut actu existens, cum nihil DEO intrinsicè sit possibile, quod non hoc ipsum sit in DEO.

Secundo. Præcipuum fidei nostræ mysterium & fundamentum lumini naturali non potest esse perivium, juxta citatum Apostoli textum. *Loquimur DEI sapientiam, &c.* sicut enim ipsa fides, sic vel maxime fundamentum fidei debet esse invidens.

14. Tertiò probatur ratione desumpta ex S. Dionysio c. 7. de Divin. nomin. Triplex est modus cognoscendi Divina: primus per detractionem, h. e. ablationem imperfectionum, quæ reperiuntur in creaturis, veluti cum DEUM dicimus incomprehensibilem, immortalem, immutabilem &c. Secundus quasi per additionem & supereminentiam perfectionum, quo modo SS. PP. DEUM appellant super sapientem, super bonum, &c. quo significantur perfectiones, DEO nobisque analogice communes modo infinitè perfectiori reperiuntur in DEO. Tertius per ascensum ab effectibus ad causam. Sed nullo ex his omnibus modis possumus naturaliter habere evidentem cognitionem Trinitatis: ergo. Non primò modo: quia Trinitas non affirmatur de DEO per remotionem alicujus imperfectionis repetitæ & cognitæ in effectibus creatis: neque nobis naturaliter constare potest, an sit possibilis talis perfectio. Non secundò modo, quia per illum manuducimur ad cognoscendas perfectiones Divinas, quæ nobiscum sunt analogice communes. Non tertio modo, quia, ut dictum, SS. Trinitas non causat ista creata secundum suas proprietates personales, sed secundum perfectiones absolutas sapientiæ, artis, omnipotentis, &c.

15. Probatur quartò argumento subtilis Scoti. Prædicata, quæ per se propriè includuntur in conceptu subjecti, cognosci nequeunt illo lumine, quo obtineri non potest quidditativus & propriissimus conceptus subjecti: sed Trinitas personarum in unitate substantiæ est propriissima DEO, & incommunicabilis creaturæ: ergo lumine naturali, quo quidditativum DEI conceptum habere non possumus, nequit penetrari.

16. Quæ argumenta evincunt, neque positivam probabilitatem hujus mysterii naturali ratione obtineri posse; nam & ista principium habet à sensibus, sed ne probabilis quidem connexio alicujus creaturæ sensibus perceptæ cum relativis subsistentiis cognosci potest. Præterea omnis etiam probabilis discursus nicitur illo principio, *quæcumque sunt eadem uni tertio, &c.* sed ratio naturalis potius oppositum deducet ex hoc principio, quam mysterium Trinitatis. Unde: illius virtute luminis naturalis cognosci non potest, quod transcendit prima principia ipsius: sed mysterium Trinitatis transcendit prima principia nostri intellectus: nempe dictum de omni & nullo: quæcumque sunt eadem, &c. ergo.

17. Sed nunquid saltem supposita revelatione SS.

Trinitatis potest intellectus invenire rationes evidenter aut probabiliter illativas ejusdem mysterii, vel ex alterius veritatis supernaturalis v. g. visionis beatificæ revelatione procedere ad inferendum SS. Trinitatis mysterium: sicut supposita revelatione rationalitatis in Christo, infert evidenti discursu, Christum esse risibilem? Sed ne hoc quidem est admittendum; non enim ulla revelatio facit, ut sit aliqua connexio hujus mysterii cum effectibus creatis, vel ut illud contineatur sub principii nostri intellectus, sed ipsum remanet primum principium indemonstrabile nostræ S. fidei: ergo neque facta revelatione datur evidens vel positivè probabilis cognitio Trinitatis. Dixi: positivè probabilis; nam negativè datur evidentia Trinitatis, in quantum solvi possunt omnia argumenta opposita contra Trinitatem, de quo hoc loco non est disputatio.

Præterea supposita revelatione dantur quædam congruentia, umbræ & vestigia Trinitatis in rebus creatis: quibus hujus mysterii credibilitas confirmari & declarari possit: quæ tamen, quia plus continent recessus, quam accessus, dissimilitudinis quam similitudinis, ad veram probabilitatem adstruendam non sufficiunt.

Porro ejusmodi vestigia SS. Trinitatis cernuntur in ternario numero multitarum rebus creatis insita. Nam (ut observat Contensonus) tres gradus essendi, videlicet esse, vivere & intelligere totam componunt creaturarum universitatem: 3 sunt rerum seu corporum naturalium principia apud Peripateticos, privatio, materia & forma; apud Chemicos, sal, sulfur, & mercurius. 3. genera entium, purè Spirituale, purè corporeum, & corporeo-Spirituale: tres hierarchiæ Angelorum, & cujuslibet hierarchiæ tres ordines: triplex animæ facultas, intellectus, memoria & voluntas: tres proprietates entis, tres corporis dimensiones, &c. unde nec mirum, quod Gentiles ternarium numerum quasi sacrum in factis suis observaverint, sive quædam observatione natura, sive instinctu Diaboli Divinum cultum affectantis. quemadmodum & Peruanos 3. solis statuas adorasse, refert cit. de Aguitre num. 16.

Nonnullas etiam idoneas similitudines ad exponendam Trinitatem refert D. August. ut Sermon. 38 de V. D. quod sicut in eodem tempore simul sunt ignis, splendor & calor; ita & in æternitate simul sunt Pater ignis consumens, Filius candor lucis æternæ, & Spiritus S. suo amore corda nostra calefaciens. Et Sermon. 1. de V. Ap. c. 53. adducit similitudinem solis, in quo uno sunt cursus, splendor & calor. l. 14. de Trinit. c. 8. Tres animæ operationes. Mens, inquit, meminit sui, intelligit se; hoc si cernimus, cernimus Trinitatem, nondum quidem DEVM, sed imaginem DEI. Quæ omnia tamen, ut dictum, cum tantum mysterium rudioribus aliquatenus adumbrent, tamen ad probativum medium non sufficiunt, cum adhuc semper major disparitas quam paritas cum summæ Trinitatis mysterio reperitur.

§. IV.

Satisfit fundamentis in oppositum adductis.

Argumentum è Scriptis antiquorum Philosophorum petitum universim respondet Angelicis